

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000304

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-01-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Басенко Оксана Миколаївна

2. Oksana Basenko

Кваліфікація: д.філософ, 053

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5706-8749

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 14-03-2024

Спеціальність за освітою: 053 Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 4734

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.25.05, 15, 15.31, 15.31.31

Тема дисертації:

1. Особливості переживання підлітками стресових подій воєнних конфліктів
2. Peculiarities of Adolescents' Experience of the Armed Conflict Stressful Events

Реферат:

1. Басенко О. М. Особливості переживання підлітками стресових подій воєнних конфліктів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового доктора філософії у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія». – Національний університет «Кієво-Могилянська академія», Київ, 2023. У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та емпіричне вивчення проблематики психологічного переживання підлітками стресових подій воєнних конфліктів. Діагностовано та проаналізовано показники психоемоційного стану та життєстійкості у підлітків із прифронтової зони на Сході України. Обґрунтовано вплив психокорекційної програми на розвиток життєстійкості та апробовано програму розвитку життєстійкості у підлітків в умовах збройних конфліктів. Розроблено психолого-педагогічні рекомендації для розробки і впровадження ефективних, науково обґрунтованих програм розвитку життєстійкості та психологічного відновлення, профілактики і корекції порушень у психоемоційній сфері підлітків, постраждалих від наслідків воєнних конфліктів. У рамках дослідження визначено, що підлітки, які пережили події, пов'язані з воєнним конфліктом на Сході України, мають симптоми

психоемоційних проблем: психологічного стресу, депресії, тривожності, гіперактивності, проблем з поведінкою та міжособистісних взаємин. У досліджуваній категорії підлітків встановлено наявність вищого від середнього рівня життєстійкості та найбільшу значущість для останніх таких факторів розвитку життєстійкості як підтримка батьків і відчуття щастя. Виявлено позитивний вплив факторів підтримки батьків і відчуття щастя на зменшення симптомів психоемоційних порушень у підлітків, а також вищий взаємозв'язок факторів життєстійкості та показників психічного здоров'я для підлітків із суїцидальними намірами, що свідчить про більшу значущість згаданих захисних факторів для психоемоційного стану даної цільової групи. Встановлено позитивний вплив психокорекційної програми «Безпечний простір» на підвищення загального рівня життєстійкості та покращення психоемоційного стану підлітків, постраждалих внаслідок збройного конфлікту на Сході України. Експериментально підтверджено найбільшу значущість для досліджуваної категорії осіб факторів життєстійкості «підтримка батьків» і «відчуття щастя» та їх вплив, з одного боку, на зменшення рівня емоційних і поведінкових проблем, прояву гіперактивності, схильності до інтерналізації проблем, ризику зловживання алкоголю, а з іншого – на покращення міжособистісних стосунків та показників просоціальної поведінки. Участь у психокорекційній програмі сприяла загальному зниженню рівня емоційних та поведінкових проблем, а також суттєвому зменшенню симптомів депресії і посттравматичного стресового розладу у підлітків. За результатами експериментального дослідження було також виявлено необхідність надання для окремих учасників програми індивідуальної спеціалізованої психотерапевтичної підтримки задля уникнення можливого ризику ускладнення психоемоційних проблем. За отриманими результатами проведеного дослідження визначено методи підвищення ефективності психолого-педагогічних передумов розвитку стійкості до стресу у підлітків в умовах воєнного конфлікту та сформульовано рекомендації до підвищення ефективності інтервенцій з метою психологічної корекції, розвитку і підтримки підлітків, постраждалих внаслідок воєнних конфліктів. Рекомендовано проведення попередньої діагностики психоемоційного стану учасників психокорекційних програм задля виявлення можливих психоемоційних проблем та оцінки імовірних факторів ризику. При плануванні та застосуванні програм психологічної корекції підкреслено важливість врахування соціально-культурних та ситуативних особливостей конкретного контексту перебування даної цільової групи, особливостей взаємин підлітка з родиною, друзями, стосунків у навчальному закладі та найближчих зв'язків, а також необхідність враховувати вплив можливих специфічних зовнішніх стресових чинників і відповідно передбачати коригування плану і процесу проведення занять для додаткового опрацювання необхідних у даній ситуації навичок та попередження розвитку можливих психоемоційних порушень. Ключові слова: життєстійкість, фактори розвитку життєстійкості, підлітки, психоемоційні проблеми, переживання, стрес, воєнний конфлікт, війна, психологічна травма, психологічна корекція.

2. Basenko O. M. Peculiarities of Adolescents' Experience of the Armed Conflict Stressful Events. – Qualified research work (manuscript). Dissertation to obtain the scientific degree of Doctor of Philosophy in the Field 05 “Social and Behavioral Sciences”, specialty 053 “Psychology”. – National University of Kyiv-Mohyla Academy, Kyiv, 2023. The thesis provides a theoretical generalization and empirical study of the problems of adolescents' psychological experience of stressful events of military conflicts. The indicators of psycho-emotional state and resilience of adolescents from the frontline zone in the East of Ukraine were diagnosed and analyzed. Influence of the psycho-correctional program on development of resilience in adolescents in the context of military conflict is substantiated. Psychological and pedagogical recommendations for the development and implementation of effective, scientifically based programs for the development of resilience and psychological recovery, prevention and correction of disorders in the psycho-emotional sphere of adolescents affected by the consequences of military conflicts are developed. The research determined that adolescents who have experienced events related to the military conflict in the East of Ukraine have symptoms of psycho-emotional problems: psychological stress, depression, anxiety, hyperactivity, behavioral and interpersonal problems. The study also revealed the presence of a higher than average level of resilience in the studied category of adolescents and the greatest importance of such factors of resilience development as parental support and a sense of happiness. The positive influence of parental support and happiness on reducing the symptoms of psycho-emotional disorders in adolescents, as well as a

greater correlation between resilience factors and mental health indicators for adolescents with suicidal intentions, which indicates the higher importance of these protective factors for the psycho-emotional state of the studied group of adolescents, was revealed. According to the research findings the positive impact of the applied psycho-correctional program "Safe Space" on increasing the overall level of resilience and improving the psycho-emotional state of adolescents affected by the armed conflict in Eastern Ukraine was established. The greatest significance of the resilience factors "parental support" and "sense of happiness" for the studied category of people was experimentally confirmed and their influence, on the one hand, on reducing the level of emotional and behavioral problems, hyperactivity, tendency to internalize problems, risk of alcohol abuse, and, on the other hand, on improving interpersonal relationships and indicators of prosocial behavior. Participation in the psycho-correctional program contributed to overall reduction in the level of emotional and behavioral problems, as well as a significant reduction in the symptoms of depression and post-traumatic stress disorder in adolescents. The results of the experimental study also revealed the need to provide specialized psychotherapeutic support for individual program participants in order to avoid the possible risk of complicating psycho-emotional problems. Based on the study results, recommendations for adjusting and improving the effectiveness of interventions for psychological correction, development and support of adolescents affected by military conflicts are formulated. It is recommended to conduct a preliminary diagnosis of psycho-emotional state of psycho-correctional programs' participants in order to identify existing psycho-emotional problems and assess possible risk factors; it is also important to take into account the socio-cultural and situational features of the specific context of this target group, the peculiarities of the adolescent's relationships with family, friends, relationships in the educational institution and the closest ties, as well as to take into account the impact of possible specific external stressors and, accordingly, provide for adjustments to the plan and process of conducting classes to further develop the skills necessary in this situation and prevent the development of possible psycho-emotional disorders. Key words: resilience, resilience development factors, adolescents, psycho-emotional problems, experiences, stress, military conflict, war, psychological trauma, psychological correction.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Developing a Culturally Relevant Measure of Resilience for War-Affected Adolescents in Eastern Ukraine / Bogdanov S., Girnyk A., Chernobrovkina V., Chernobrovkin V., Vinogradov A., Harbar K., Kovalevskaya Y., Basenko O., Ivanyuk I., Hook K., Wessells M. Journal on Education in Emergencies. 2021. Vol. 7 (2). P. 311– 334.
- Effectiveness Testing of a Multi-Layered Model of Psychosocial Support Within School in Conflict-Affected Eastern Ukraine / Bogdanov S., Basenko O., Zaleska O. Norrag Special Issue 02. Data Collection and Evidence Building to Support Education in Emergencies. April 2019. P. 52 – 54.
- Басенко О.М., Чернобровкін В.М. Психокорекційний вплив на розвиток життєстійкості у підлітків в умовах воєнного конфлікту. Проблеми сучасної психології. 2022. №1 (24). С. 7–15.
- Басенко О. Взаємозв'язок показників психічного здоров'я та факторів життєстійкості у підлітків, які мешкають поблизу лінії фронту на Сході України. Journal of Psychology Research. 2020. № 26 (9). С. 13–24.
- Басенко О. Дослідження психоемоційного стану підлітків в умовах воєнного конфлікту на Сході України. Психологічний часопис. 2020. № 6 (5). С. 56–65.

- Басенко О. Психосоціальні передумови розвитку життєстійкості у підлітків в умовах воєнного конфлікту. Український психологічний журнал. 2019. №2 (12). С. 27 – 48.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернобровкін Володимир Миколайович
2. Volodymyr Chernobrovkin

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Завгородня Олена Василівна
2. Olena Zavhorodnia

Кваліфікація: д. психол. н., пров.н.с., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, буд. 2, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коробка Лариса Миколаївна

2. Larysa Korobka

Кваліфікація: д. психол. н., старший науковий співробітник, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9306-0624

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21600715

Місцезнаходження: вул. Андріївська, буд. 15, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубчак Галина Михайлівна

2. Galyna Dubchak

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4062-979X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поліщук Світлана Анатоліївна

2. Svitlana Polishchuk

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

